

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI
Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1031-436/2013-2

Datum: 20.6.2013

Zadeva: Pojasnilo glede novega ZPIZ-2A

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju MDDSZ) smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor predlaga, da naj Vlada RS ponovno razmisli o mejnem datumu 31.12.2012 kot tistem, ki je relevanten za odobritev plačevanja prispevkov za prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v znižanem znesku. Avtor meni, da bi morali biti do znižanega zneska v nekem daljšem prehodnem obdobju upravičeni vsi brezposelni, torej tudi tisti, ki so bili na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljeni po 31.12.2012 in tisti, ki bodo v evidenco brezposelnih oseb šele vpisani.

V odgovoru na navedeni dopis bi vam z vidika zakonodaje o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v nadaljevanju želeli pojasniti, zakaj znižanje omenjenega prispevka za prostovoljni vstop v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ne velja za vse kategorije oseb, ki so prostovoljno vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V skladu z novim Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Ur. list RS, št. 96/2012, 39/2013) so morali vsi zavarovanci v pokojninskem in invalidskem zavarovanju plačevati enako višino prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne glede na to, na kakšni podlagi so bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Izkazalo se je, da je imel takšen način zvišanja prispevka na podlagi prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje brez prehodnih obdobj oziroma postopnega dviga prispevka negativne posledice na število vključenih v to zavarovanje. Vlada Republike Slovenije je zato predlagala spremembo zakona, s katerim bi na novo uredila tudi postopen dvig višine prispevkov za prostovoljni vstop v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Državni zbor RS je tako dne 24.4.2013 sprejel novi ZPIZ-2A. Zakon je začel veljati dne 7.5.2013, uporablja pa se od 1. januarja 2013. Nižja plačila prispevkov za prostovoljno pokojninsko zavarovanje za brezposelne bodo v skladu z ZPIZ-2A tako veljala le za osebe, ki so bile do 31. decembra 2012 prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje na podlagi sedme alineje prvega odstavka 34. člena prejšnjega zakona (v nadaljevanju: ZPIZ-1) (brezposelne osebe, ki so prijavljene na Zavodu RS za zaposlovanje (v nadaljevanju: ZRSZ)) in so od uveljavitve tega zakona dalje zavarovane po prvem odstavku 25. člena ZPIZ-2.

Znižana osnova v skladu z določbami Zakona o spremembi in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list 39/13, v nadaljevanju ZPIZ-2A), ki določa kriterije za znižanje omenjenega prispevka za prostovoljni vstop v obvezno pokojninsko in

invalidsko zavarovanje, ne velja za vse kategorije oseb, ki so prostovoljno vključene v obvezno PIZ, temveč 3. člen ZPIZ-2A opredeljuje, da znaša najnižja osnova za plačilo prispevkov za osebe, ki so bile na dan 31. decembra 2012 prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje na podlagi sedme alineje prvega odstavka 34. člena ZPIZ-1 in so od uveljavitve tega zakona dalje zavarovane po prvem odstavku 25. člena tega zakona, v letu 2013 16 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, osnova pa se v naslednjih letih postopno dviguje.

Pri sedmi alineji 34. odstavka ZPIZ-1 gre za prostovoljno vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje brezposelnih oseb, ki so vpisane v evidence brezposelnih oseb, kar pomeni, da kot pogoj za znižanje prispevka ni določena zgolj **vključenost v prostovoljno obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na tej podlagi na dan 31.12.2012**, temveč tudi **vpis v evidenco brezposelnih oseb**. V skladu z navedenim so tako le tisti zavarovanci, ki so pred uveljavitvijo zakona izpolnjevali navedena pogoja upravičeni do plačevanja prispevkov za prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v znižanem znesku.

Želeli bi opozoriti, da je zakonodajalec pri pripravi zakona ZPIZ-2A izhajal iz zelo ozkega segmenta oseb. ZPIZ-2A se je namreč oblikoval z namenom zagotavljanja socialne varnosti najranljivejšim skupinam brezposelnih oseb, ki so prijavljene na Zavodu RS za zaposlovanje v kateri izmed evidenc. Predmetne osebe nimajo lastnih dohodkov, zaradi česar si povišanega zneska prostovoljnega prispevka niso več zmogle plačevati in so se zato pospešeno odjavljale iz zavarovanja, na podlagi ZPIZ-2A pa bodo ponovno vključene v zavarovanje in bodo tako lahko ob nastopu zavarovalnega rizika upravičene do pokojnine in vseh ostalih pravic iz obveznega zavarovanja. Razširitev na vse ostale kategorije oseb, za katere v skladu z ZPIZ-1 ni bil pogoj vpisanost v evidenco brezposelnih oseb, bi lahko imela za posledico pritisk vseh ostalih kategorij zavarovancev, ki so imeli možnost vključitve v prostovoljno zavarovanje. Obstaja namreč kar 13 različnih drugih kategorij oseb (osebe, ki skrbijo za otroke do 7 leta starosti, zaposleni s krajšim delovnim časom, invalidi v varstvenih delavnicah, študentje, osebe, ki so v zadnjih desetih letih vsaj pet let vključene v obvezno zavarovanje itd), ki so se na podlagi določb ZPIZ-1 lahko prostovoljno vključile v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Razlike izhajajo iz same narave vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Potrebno je poudariti, da se je bilo mogoče po ZPIZ-1 v okviru prostovoljnega vstopa v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključiti za ožji ali širši obseg. Osebe, ki so se odločile za vključitev po ožjem obsegu skladno z osmim odstavkom 34. člena ZPIZ-1 ob upokojitvi niso imele pravice do delne pokojnine, odmere pokojnine od najnižje pokojninske osnove, do odpravnine in oskrbnine, do varstvenega dodatka, do dodatka za pomoč in postrežbo, do invalidnine, do pravic za primer invalidnosti, razen do invalidske pokojnine in do dodatka za rekreacijo. Posamezniki, ki so bili brezposelni in so prejeli nadomestilo ali ki so bili zaposleni preko javnih del, so bili obvezno zavarovani v okviru obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja za širši obseg pravic. S sprejemom **ZPIZ-2**, ki je začel veljati 1.1.2013 se je možnost vključitve za ožji obseg ukinila, zato se morajo vsi posamezniki, ki prostovoljno vstopajo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po 1.1.2013, vključiti za širši obseg pravic, kar posledično pomeni, da **plačujejo tudi višji znesek**. Po drugi strani se je z novelo **ZPIZ-2A** uvedlo prehodno obdobje za prostovoljno vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za ožji obseg za vse osebe, ki so to pravico imele na dan 31.12.2012. Se pravi, da se za ožji obseg lahko zavarujejo samo osebe, ki so bile na dan 31.12.2012 brezposelne (prijavljene na ZRSZ) in prostovoljno vključene v obvezno pokojninsko zavarovanje, tako da se jim na ta način s prehodnim obdobjem do leta 2020 varuje pravica do vključitve za ožji obseg pravic.

Ker se veliko zavarovancev sprašuje, ali je v prihodnje prostovoljna vključitev v obvezno pokojninsko zavarovanje sploh še smiselna, saj se obdobje vključitve v prostovoljno zavarovanje ne šteje v pokojninsko dobo brez dokupa, bi želeli pojasniti naslednje. **Prostovoljna vključitev v pokojninsko zavarovanje se še vedno šteje v okvir pokojninske dobe (vendar ne pokojninske dobe brez dokupa), kar pomeni, da se upošteva pri**

izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine in pri izpolnitvi pogojev do starostne pokojnine, če posameznik dopolni ustrezen starostni pogoj – 65 let, v obeh primerih pa se upošteva tudi pri določitvi odstotka za odmero predčasne ali starostne pokojnine. Osebe, ki so bile oziroma so prostovoljno vključene v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja se tako lahko upokojijo pri 60. letih, če dopolnijo 40 let pokojninske dobe (v katero se šteje tudi obdobje prostovoljne vključenosti v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja), vendar pa gre v tem primeru za predčasno in ne starostno upokojitev, kar pomeni, da so pri izračunu višine pokojnine upoštevani malusi. Doba prostovoljne vključenosti v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vpliva tudi na samo višino pokojnine, saj je ta doba, z vso ostalo pokojninsko dobo, upoštevana pri odmernem odstotku pokojnine, kar pomeni, da so vam na podlagi predmetne dobe priznane tudi pravice. Starostna pokojnina se namreč, skladno z določbo 37. člena ZPIZ-2, odmeri od pokojninske osnove v odstotku, odvisnem od dolžine pokojninske dobe. Za 15 let zavarovalne dobe se odmeri v višini 26% (moškemu) ali 29% (ženski). Za vsako nadaljnje leto pokojninske dobe pa se prišteje 1,25%, brez zgornje omejitve. Doba prostovoljne vključenosti v obvezno zavarovanje se upošteva tudi pri upokojitvenih pogojih, saj se lahko upokojite z upoštevanjem te dobe (izjema je starostna upokojitev pod pogoji 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe brez dokupa). Pri predmetni ureditvi so bili upoštevani predlogi sindikatov, ki so ves čas sprejemanja pokojninske reforme trdili, da je 40 let dela dovolj, kar pomeni, da so zahtevali, da polna pokojnina brez odbitkov pred dopolnjenimi 65 leti pripada delavcem, ki so 40 let delali in prispevali v pokojninsko blagajno, ne pa da bi bila polna pokojnina brez odbitkov pripadala tudi tistim, ki so pokojninsko dobo dobili tudi na drug način in ne golj z delom.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Saša Šifrar
višja svetovalka I

Peter POGAČAR
GENERALNI DIREKTOR

dr. Andraž Rangus, podsekretar
vodja sektorja

